

אבל בעניין זה היתה הכרעה עם ריכוזם של יהודים הרבה בא"י, שהוא היה שונה מריכוזם, נאמור, באמריקה, כי הוא חולל את תקומת מדינתם. האנומליה הזאת, אין להמשיך בה. דהיינו, גם מן הדין שאנחנו נכשיר את התלמיד שיוכל לקרוא גדולי ספרות אלה במקורם. אין אצחנו רשאים לגזור גזירה על שלום עליכם, שיהיה נקרא בכל הלשונות שבעולם, מלבד לשון אחת, לשונו שלו. אני מבין שיש בעיה של פרופרציה בלימודים. על כן הצעתי לפחות לגימנסיות להנהיג לימוד רשות של יידיש בכיתות התחתונות, מתוך

סברה שסופו יוליך גם ללימוד חובה בכיתות העליונות. לדעתי, דין לנהוג כך לגבי לשונות היהודים בכלל, בייחוד אם יתייחדו זרמי ספרות שונים בתוך בתי הספר, מה שהם קוראים 'יגמנות', שתהיה גם מגמה לצד לשונות היהודים שתכשיר את התלמידים ללימוד גבוה יותר ולהעמדת קבוצת מורים שתפנה אל שכבת האינטליגנציה העממית. המריבה שעוד פה ושם מהבהבת, שהיא שריד מריבת הלשון, באה בעצם משרידי הבוגדאים, שהיו רוצים להשיג פה את שלא השיגו בפולין. דבר זה הוא כמובן מחוץ לגדר

המצוי. אני מסופק אם יש בכלל נידול לחבורה הזאת. בלבי אין אני מתרעם עליהם. אפשר שאינם יכולים לקפוץ מעורם, כשם שאין אפשר שהיבראיסטים צרופים יקפצו מעורם, והם שומרים על מנוחם לשוני קדוש. מעבר להם מתפתחת מציאות אחרת, וכשם שאנחנו מעוניינים שיהתודעה היהודית כמי שקוראים לה בנוסח קצת נפות, או בנוסח פשוט יותר, דעתנו את עצמנו, שהיא תכלול כל מה שיצרנו, תכלול אף את לשון היידיש, שאין לנו לשון משופעת ועשירה ממנה, או כפי שהגדיר אותה ברקוביץ', לשון שצרה ואף נוצרה כפי אופיו של היהודי.

אוגוסט 1970

בהוצאה לאור

בקרום עומד לראות אור הכרך הראשון של ספרו של ד"ר חסיב שחאדה. אנו מביאים כאן סקירה תמציתית על המהדורה.

התרגום הערבי לנוסח התורה של השומרונים

ההדיר לפי כתבי-יד וצירף מבוא

חסיב שחאדה

כרך א: בראשית-שמות

זהו הכרך הראשון בסדרה של שלושה כרכים העוסקים בתרגום הערבי לנוסח התורה של השומרונים. הכרך השני יכיל את התרגום הערבי של שלושת החומשים הנותרים, ואילו הכרך השלישי - כרך המבוא - ידון בנושאים אלה: צמיחתו של התרגום הערבי השומרוני; דחיקת רגליה של הארמית השומרונית על-ידי הערבית; הסתרגמים ותקופותיהם; זיקתו של התרגום הערבי לחומש השומרוני, לתרגום הארמי (השומרוני) ולתפסיר רסי"ג, טיבה של הערבית השומרונית המשתקפת בתרגום; תיאור כתבי-היד ודרך ההדרת התרגום.

התרגום הערבי השומרוני לתורה טרם יצא לאור בשלמותו, ואף מה שיצא מסנו אינו עומד בפני הביקורת היום. הוא הגיע אלינו בשני טיפוסים עיקריים: האחד קדום, ככל הנראה מן המאה הי"א - ראשית המאה הי"ב, והוא מיוחס למלמד השומרוני הידוע אבו-אלחסן (אב חסדה) אל-צורי, אך זהותו של המתרגם עדיין לוטה בערפל, ותאחר מאוחר - הטקסט המעובד של אבו-סעיד בן אבי אלחוסין בן אבי-סעיד בן המאה הי"ג. אבו-סעיד נמר אומר לעבד נוסחים של התרגום שהיו בשימוש בני עדתו במצרים כדי לנפותם מהשפעת התפסיר של רסי"ג. שני הטיפוסים של התרגום הערבי השומרוני לתורה מוגשים כאן זה מול זה. הטיפוס הקדום המונח ביסוד המהדורה לקוח מכ"י שכם (בית-הכנסת) (סיסנו א במהדורה), שהועתק בשנת 1204, והוא מובא בצד ימין של מיפתח הספר. מולו בעמוד שמאל מובא הטקסט המעובד של אבו-סעיד על-פי כ"י 5 Arabe שכ"ב-הספרים הלאומי בפאריס (סיסנו B במהדורה), שהועתק לפני השנה 1514.

כל אחד משני נוסחי התרגום המונחים ביסוד המהדורה מושווה עם קבוצה של כתבי-יד. הנוסח הקדום מושווה עם תשעה כתבי-יד, הקדום בהם הוא משנת 1215 והמאוחר משנת 1758/9. הנוסח של אבו סעיד מושווה עם אחד-עשר כתבי-יד, הקדום בהם הוא משנת 1323/4 והמאוחר מן המאה הי"ג, לכל המקודם. עשרים כתבי-יד אלה המפרנסים את האפאראט התחתון - מדור חילומי הגירסאות - נבחרו מתוך כשישים כתבי-יד שנבדקו על-ידי המהדיר. באפאראט העליון מעיר המהדיר על כל הנהגה שהינה בנוסח המנים של המהדורה.

יריד הספרים הבינלאומי בפרנקפורט

באוקטובר 1989 השתתפה הוצאת הספרים של האקדמיה ביריד הספרים הבינלאומי בפרנקפורט. פרסומי האקדמיה הופיעו לראשונה בקטלוג התאחדות הוצאת הספרים, שהוכן ליריד. ניכרה התעניינות רבה בפרסומי האקדמיה.

ברכות

★ לפרופ' אהרון ברק

על קבלת התואר ידוקטור כבוד למילוסופיה מטעם מכון ויצמן למדע.

★ לפרופ' יובל נאמן

על בחירתו לנשיא כבוד של הארגון הבינלאומי לחקר הסימטריה.

★ לפרופ' מיכאל סלע

על בחירתו לחבר האקדמיה של לאופולדנה.

★ לפרופ' דן פטינקין

על קבלת התואר Distinguished Fellow לשנת 1989 מטעם ה-History of Economics Society ולרגל ה-Keynes Annual Lecture שנשא באקדמיה הבריטית.

★ לפרופ' עזרא פליישר

על קבלת התואר ייקיר המכון לחקר התלמוד ע"ש שאיל ליברמן ועל בחירתו לנשיא האיגוד העולמי למדעי היהדות.

★ לפרופ' יהושע פראוור

על קבלת התואר ייקיר ירושלים.

★ לפרופ' אמריס קציר

על בחירתו לנשיא הוועדה הבינלאומית לביוטכנולוגיה של אוקספורד.